

Trage aanpassing regelgeving zet rem op geïntegreerde gewasbescherming

Groene middelen mogen niet in grijs gebied komen

‘Vergroening’ van het middelenpakket is een feit. De druk vanuit de samenleving is groot genoeg om het gebruik van chemie terug te dringen. De tuinbouw zoekt naar wegen om duurzaam te produceren met geïntegreerde gewasbescherming. Alleen de stroomlijning van de wetgeving hiervoor volgt in traag tempo, aldus drie vakmensen.

Foto: Henk Bouwman

**Jo Ottenheim:
“Groene middelen
kun je niet altijd
vergelijken met
chemische middelen.
Je moet ze dus ook
anders inzetten.”**

Plantweerbaarheid is het centrale thema binnen de Publiek-Private Samenwerking (PPS): ‘Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid’. Wageningen University & Research probeert in dit onderzoeksprogramma grip te krijgen op processen in de plant, die ziekten en plagen op afstand houden.

Laag risico

Fabrikanten ontwikkelen steeds meer gewasbeschermingsmiddelen die vriendelijk zijn voor het milieu. Deze middelen kunnen op basis van natuurlijke stoffen de weerbaarheid van planten vergroten, en een aanvulling zijn. Maar soms zijn de verwachtingen te hoog gespannen, vindt Jo Ottenheim, secretaris bij Nefyto. Dit is de branche-organisatie van bedrijven die chemische en biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. “We hebben het over een groep laag risicomiddelen die uit de natuur afkomstig is of identiek zijn”, zo beschrijft hij de definitie voor ‘groene’ middelen. “Je kan ze niet altijd vergelijken met chemische middelen en je moet ze dus ook anders inzetten.”

Lastige discussie

Jo Ottenheim is bezorgd over het beschikbare middelenpakket. Het aantal chemische middelen met een toelating neemt af, terwijl groene middelen de leemte niet kunnen opvullen. “Het is een lastige discussie. Vaak wordt de indruk gewekt dat de tuinbouw erg gefocust is op middelen, terwijl ik het tegengestelde ervaar in de praktijk. Ik zie vooral dat telers erg intensief werken aan geïntegreerde bestrijding: chemische middelen vormen een onderdeel van een totaalaanpak. Dat wordt niet door iedereen zo gezien.”

Wetgeving is star

Staatssecretaris Martijn van Dam trapte onlangs het programma ‘Systeem- aanpak Duurzame Gewasbescherming’ af. In zeven pilots pakken telers met ondersteuning van deskundigen knelpunten aan in geïntegreerde bestrijding. Dit heet Integrated Pest Management genoemd, ofwel IPM. Een belangrijk onderdeel is het delen van ervaring met andere bedrijven en sectoren. De wetgeving rond gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is star en niet van deze tijd, meent de secretaris,

“zowel voor groene als chemische middelen.” Dat denkt hij niet alleen, het komt steeds naar boven in discussies rond praktische toepassingen. Neem nu bijvoorbeeld de restrictie dat een middel twee of vier keer per teelt mag worden gebruikt. In de systeem- aanpak wordt nu bijvoorbeeld gekken of milieu- en gezondheidsrisico’s van een meer frequente, maar pleks- gewijze toepassing aanvaardbaar zijn.

In een spagaat

John Potters is teeltspecialist bij Plantenkwekerij Vreugdenhil. Hij loopt tegen dezelfde regelgeving aan, waar de staatssecretaris ook op doelt. De plantenkwekerij heeft enerzijds klanten die een nultolerantie eisen als het om plagen gaat. Anderzijds zijn er klanten die graag al in de opkweek- fase biologische bestrijding en biostimulanten inzetten. “Wij krijgen vaak de vraag om bepaalde chemische middelen, die echt nodig zijn om planten schoon en ziektevrij te houden, niet te gebruiken. Dat komt omdat het aantal toepassingen van middelen aan banden is gelegd. Dat vormt een spanningsveld”, geeft

John Potters:
“Wij krijgen vaak de vraag om bepaalde middelen, die echt nodig zijn om planten schoon en ziektevrij te houden, niet te gebruiken.”

Potters aan. Ook begrijpt hij dat zijn klanten geconfronteerd worden met de soms bovenwettelijke eisen van retailers. Bovendien zijn detectiemethoden tegenwoordig zo nauwkeurig dat zelf het kleinste spoor van een stof nog traceerbaar is. De plantenkweker wil graag meedelen met zijn klanten, maar voelt zich soms in een spagaat zitten. Bedenk daarbij dat het toepassen van be-

paalde middelen in de relatief kleine compartimenten tot een lager middelverbruik leidt dan op de veel grotere oppervlakte van een kwekerij.

Eetbare sierteelproducten

Lichtpuntjes zijn er ook. Naast de opkweek van warme groentepplanten heeft Plantenkwekerij Vreugdenhil een eigen productlijn: ‘Pick-&-Joy’. Dit zijn speciaal geselecteerde plukgroenten die passen binnen een gezond voedingspatroon. Het is niet meer dan logisch dat deze planten aan dezelfde eisen moeten voldoen als alle producten in de AGF-sector.

Daarom is het bijna tegenstrijdig dat deze planten, die ook vaak in een tuincentrum zijn te vinden, als sierteelproduct worden aangemerkt. De strenge eisen voor voedselveiligheid zijn daardoor niet van toepassing. Uiteraard moeten consumenten zonder problemen van deze planten kunnen eten. De plantenkwekerij loopt daarom mee in het certificeringstraject MPS- Fruit & Vegetables.

Arjan van der Meer is woordvoerder van MPS (More Profitable Sustainability). Hij vertelt dat er inmiddels zo’n

vijftig sierteeltbedrijven met eetbare producten meedoen. Denk daarbij aan telers van citrusboompjes en kruiden. “De belangstelling voor MPS-Fruit & Vegetables neemt toe onder invloed van Europese regelgeving.”

Transparantie-instrument

Een andere trend in de sierteelt is om transparantie te tonen. Wat zit er exact aan middelen met werkzame stoffen op bloemen en planten? Met MPS-Productproof kun je dus aantonen welke werkzame stoffen ontbreken. Het is een transparantie-instrument waarmee telers aan de hand van zes punten kunnen onderzoeken of hun product voldoet aan de hoge eisen van hun afnemers. Het gaat om het garanderen van een duurzame productie. Neonicotinoïden, die in verband worden gebracht met wintersterfte van bijen, vallen bijvoorbeeld niet onder MPS, maar wel onder MPS-Productproof. Dit komt omdat deze groep van werkzame stoffen niet in alle landen verboden is.

MPS ABC, het mondiale registratie- en certificeringssysteem beoordeelt bedrijven, terwijl Productproof vooral op productniveau speelt. Meer dan twintig jaar na de lancering van MPS voert ruim 75% van de aanvoerders van Royal FloraHolland dit certificaat. “De laatste 25% volgt, maar die is moeilijker binnen te halen. Toch is de noodzaak er, want organisaties als Greenpeace houden de sector scherp”, vertelt Van der Meer. Het succes van MPS toont aan dat de sierteeltsector grote stappen heeft gemaakt om duurzaam en transparant te produceren. Het vervangen van chemische door groene middelen past in dat traject.

Meststoffen met bijwerking

Toelating van nieuwe groene middelen die passen in geïntegreerde bestrijding, is niet eenvoudiger dan de procedure

Uitnodigingen

Afscheid voorzitter Henk Lange

Op vrijdag 3 februari 2017 neemt ir. H.J. (Henk) Lange afscheid van Naktuinbouw. Henk Lange spande zich in Naktuinbouw-verband 30 jaar bestuurlijk in voor kwaliteitsverbetering in de tuinbouw. De laatste 15 jaar als voorzitter van Naktuinbouw en de verschillende sectorbesturen.

Ter gelegenheid van zijn afscheid organiseert Naktuinbouw een middagprogramma (vanaf 14.30 uur) met sprekers, bij Naktuinbouw in Roelofarendsveen. Als u hierbij aanwezig wilt zijn en afscheid wilt nemen van Henk Lange, dan bent u van harte welkom. Meld u zich dan aan bij het directiesecretariaat.

E-mail: a.verkuijl@naktuinbouw.nl

Minisymposium en afscheid Kees van Ettehoven

Kees van Ettehoven stopt op 1 januari 2017 als hoofd van de afdeling Rassenonderzoek. Bert Scholte volgt Kees per genoemde datum op. Kees gaf 40 jaar leiding aan het rassenonderzoek bij Naktuinbouw. Wij willen dit niet ongemerkt voorbij laten gaan.

Dat is de reden dat wij u graag uitnodigen voor een minisymposium over de maatschappelijke aspecten rondom kwekersrecht en rassentoelating. Aansluitend houden we een afscheidsreceptie voor Kees.

Het symposium en de receptie vinden plaats op vrijdag 20 januari 2017, om 14.00 uur bij Naktuinbouw in Roelofarendsveen. Komt u ook? Stuur ons dan een e-mail naar: plantenrassen@naktuinbouw.nl

Data opleidingen & workshops eerste helft 2017

Opleiding Bedrijfshygiëne in groente- en siergewassen 26 januari, 2, 9, & 16 feb.
Zaadanalyse & Gezondheidsonderzoek

● Module 1: Inleiding	7 & 14 maart
● Module 2: Schonings- en vochtonderzoek	21 maart
● Module 3: Zuiverheidsonderzoek	28 maart
● Module 4: Kiemkrachtonderzoek	4 & 11 april
● Module 5: Vigour-bepalingen	18 april
● Module 6: Toets Bruikbare Planten	2 mei
● Module 7: Gezondheidsonderzoek	9 mei
● Examen	16 mei
Workshop Bedrijfshygiëne	8 maart
Bemonstering van zaden	8 & 22 maart
Interne audit kwaliteits-plus-systemen	27 maart & 10 april
Zadendeterminatie	27 & 28 mrt, 18 & 19 mei
Kwaliteit van boomkwekerijproducten	28 maart
Spoor van het zaad	29 maart
Wegwijs in kwekersrecht- en toelatingsonderzoek	11 april
Bemonstering van grond	10 mei
Validatie & Kwaliteitsmonitoring	18 mei
Plantspecifieke ELISA-technieken	30 mei, 6 & 13 juni
Plant Variety Protection Course	19 t/m 30 juni

Arjan van der Meer:
**“De belangstelling
voor ProductProof
neemt toe en is
inmiddels de pilotfase
ontgroeid.”**

voor chemische middelen. Het zijn complexe stoffen. Soms meststoffen met een bijwerking, waardoor ze eigenlijk gewasbeschermingsmiddel zijn. “Er ontstaat een tussencategorie en dat zou eigenlijk niet mogen”, vindt Ottenheim, “want een ‘grijs’ gebied werkt misbruik in de hand. Eigenlijk moeten we vooral focussen op de risico’s, in plaats van het indelen in bepaalde subcategorieën. Op Europees niveau wordt gewerkt aan de vernieuwing van de meststoffenverordening, waar ook biostimulanten onder gaan vallen. Dat maakt dat de discussie zeer actueel is.”